

Samen Sterk: WMO in lokaal perspectief

Beleidsplan WMO 2008-2011

Gemeente Ridderkerk

Inhoudsopgave

1. Inleiding

2. De lokale uitgangspunten voor de WMO

2.1 Niet het aanbod, maar de vraag van de burgers staat centraal

2.2 De zorgzame samenleving (civil society) moet versterkt worden

2.3 Gemeente, burgers en instanties/uitvoeringsorganisaties zijn samen verantwoordelijk

3. De lokale invulling van de prestatievelden WMO

4. De lokale WMO Agenda

4.1 De lokale WMO Agenda 2008-2011

5. Participatie

5.1 Burgers participeren in beleidsontwikkeling

5.2 De WMO Adviesraad

5.3 Burgerparticipatie

5.4 Maatschappelijk middenveld en particulier initiatief

5.5 De participatie ten aanzien van het beleidsplan WMO

6. Klanttevredenheid

6.1 Waarom tevredenheid meten?

6.2 De wet over klanttevredenheid

6.3 Relatie met andere onderzoeksgegevens

6.4 Klanttevredenheid in Ridderkerk

7. Financiën

7.1 Het WMO budget

7.2 Beleidsontwikkeling en planning activiteiten

7.3 Verantwoording

1. Inleiding

Dit is het WMO Beleidsplan van de gemeente Ridderkerk voor de jaren 2008 tot 2011. In dit beleidsplan wordt beschreven wat de gemeente, samen met haar partners, in deze periode gaat doen om haar verantwoordelijkheden op de 9 prestatievelden van de wet in te vullen.

In dit beleidsplan komen achtereenvolgens de beleidsuitgangspunten, de te ondernemen acties, de wijze waarop de participatie rond de WMO is vormgegeven en de wijze waarop klanttevredenheid wordt gemeten aan de orde. Ook een financiële paragraaf maakt onderdeel uit van deze beleidsnota.

Per prestatieveld is beschreven welke kansen worden gezien om de doelstellingen te bereiken. Tenslotte wordt per prestatieveld in beeld gebracht welke acties daarvoor ondernomen zullen gaan worden. Bij de invulling en uitvoering van deze acties zullen (keten-)partners en burgers vanzelfsprekend actief worden betrokken. De acties zijn in de tijd geprioriteerd. Aangegeven wordt welke acties in 2008 zullen worden opgepakt en welke in 2009 en verder. Bij sommige acties staat de trekker reeds benoemd, bij de andere acties moet de trekkersrol in overleg met de partners worden belegd.

2. De lokale uitgangspunten voor de WMO

Voor de uitvoering van de WMO zijn op lokaal niveau een aantal uitgangspunten geformuleerd. Deze worden in dit hoofdstuk uitgewerkt.

2.1 Niet het aanbod, maar de vraag van de burgers staat centraal

Doel van de WMO is dat mensen deelnemen aan de samenleving. Om dat te ondersteunen kan de overheid voorzieningen in het leven roepen. Deze voorzieningen hebben als doel een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke participatie van burgers. Om goede voorzieningen te kunnen ontwikkelen en te weten aan welke voorzieningen behoefte is, moet de vraag bij de burger worden opgehaald. In Ridderkerk doen we dat onder andere door burgers vroegtijdig bij de beleidsontwikkeling te betrekken.

Vraaggericht werken staat niet synoniem voor “men vraagt, wij draaien” . Er vindt steeds inhoudelijke toetsing plaats aan de hand van de door de gemeenteraad vastgestelde centrale kaders. Sluiten vragen aan bij de centrale doelstelling van het beleid? Behoort de vragende burger tot de doelgroepen van het beleid? Is deze burger in staat om zelf oplossingen te verzorgen?

Soms zal ook gekeken worden of er andere overheden, instanties of organisaties zijn, die voor het vraagstuk verantwoordelijk zijn, zodat de gemeente hen op hun verantwoordelijkheid kan aanspreken. Niet om de verantwoordelijkheid af te schuiven, maar wel om de betreffende organisaties aan te spreken op hun taak.

Daar waar doelgroepen kunnen worden onderscheiden is de vraag aan de orde of het nuttig is aan deze groep specifiek aanbod te leveren. De afweging daarbij is of de kosten van een specifiek op de doelgroep gericht aanbod opwegen tegen het nadeel dat de groep ondervindt als het niet gebeurt. Wanneer wordt besloten tot de inzet van specifieke activiteiten dienen deze te zijn afgestemd op de specifieke kenmerken van de doelgroep.

Er zijn situaties waarin burgers geen vragen stellen, maar wel duidelijk is dat zij vragen hebben en ondersteuning nodig hebben. Te denken valt dan aan onder andere zorgmijders, voortijdig schoolverlaters, vereenzaamde ouderen. In dergelijke situaties wil de gemeente een outreachende aanbodgerichte aanpak, waarbij de doelgroep actief naar het aanbod wordt geleid.

Soorten aanbod

Onder de WMO vallen vele voorzieningen. Het betreft in de eerste plaats algemeen aanbod, waarvan iedereen gebruik kan maken. In de tweede plaats gaat het om participatieaanbod, voor diegenen die aan activiteiten willen deelnemen, dus ook als men niet ondersteuningsbehoefte heeft. Denk hierbij aan sociaal-cultureel werk en sportstimulering.

Ten derde is er aanbod voor kwetsbare personen, bij wie de zelfredzaamheid onder druk staat. De voorzieningen en activiteiten die worden aangeboden, hebben tot doel mensen in staat te stellen zo lang en zo veel mogelijk zelfstandig te functioneren. Er wordt dan gesproken van ondersteuningsaanbod.

Als vierde noemen we het specialistische aanbod, dat diensten aanbiedt die een specifieke deskundigheid of accommodatie vereisen.

Schematisch weergegeven:

Alle inwoners	Algemeen aanbod	algemene voorzieningen (bijv. huisarts als 1e lijn-zorg, Centrum voor Werk en Inkomen).
	Participatieaanbod	sociale, recreatieve, culturele en sportieve activiteiten
Specifieke doelgroepen	Ondersteuningsaanbod	(gemeentelijke) individuele voorzieningen, specifiek gericht op kwetsbare personen
	Specialistisch aanbod	Ziekenhuiswezen, AWBZ-gefinancierde zorg (V&V, GGZ, verslavingszorg, Gehandicaptenzorg, Jeugdzorg)

2.2 De zorgzame samenleving (civil society) moet versterkt worden

De huidige samenleving wordt gekenmerkt door individualisering, het tweeverdienerschap, segregatie tussen etnische groepen, vergrijzing, toename van het aantal eenoudergezinnen en alleenstaanden en geografische mobiliteit.

Om de negatieve invloeden hiervan op de mate waarin mensen zich verbonden voelen met elkaar en de samenleving waarin zij leven tegen te gaan, dient de sociale samenhang versterkt te worden. Het gaat hier met name om het versterken van de sociale samenhang in de buurten en wijken en het woon- en leefmilieu van burgers.

De gemeente stimuleert sociale samenhang door activiteiten en evenementen te faciliteren en/of te subsidiëren. Deze activiteiten en evenementen dienen dan bij te dragen aan onderlinge ontmoeting, vrijwilligerswerk, collectieve belangenbehartiging en mantelzorg.

2.3 Gemeente, burgers en instanties/uitvoeringsorganisaties zijn samen verantwoordelijk

In het kader van de WMO beschikt de samenleving over een breed netwerk aan maatschappelijke voorzieningen en (extra) ondersteuning van kwetsbare groepen. De verantwoordelijkheid voor het onderhouden en verder ontwikkelen van dit netwerk is een verantwoordelijkheid voor zowel de overheid die meestal als financier optreedt, de instellingen en organisaties die de voorzieningen leveren en de burgers die gebruik maken van de voorzieningen.

Verbindingen

De prestatievelden van de WMO hangen nauw met elkaar samen. Dat betekent dat partijen vaak op meerdere prestatievelden actief zijn en in vele netwerken zitten. Toch weten partijen dat niet altijd van elkaar en kennen netwerken elkaar soms niet. Het is de opdracht aan alle betrokkenen om netwerken met elkaar te verbinden en zo verbanden te leggen tussen zaken die met elkaar verwant zijn. Dit levert ook de mogelijkheid op om nieuwe creatieve oplossingen te vinden.

Duidelijke rolverdeling

Juist door de veelheid aan betrokken partijen is het van groot belang helder te maken wie waarvoor verantwoordelijk is. Als dat niet gebeurt, bestaat de kans dat partijen op elkaar gaan wachten en er in feite niets gebeurt.

De overheid kan niet alle problemen oplossen, de lokale overheid ook niet. Toch wordt er vaak een beroep op de overheid gedaan als zich problemen voordoen in individuele situaties, in wijken of buurten of in de maatschappij als geheel. Om de verwachtingen van wat de overheid kan doen aan deze problemen te kanaliseren, is het van belang dat de overheid helder maakt waar zij wel en niet verantwoordelijk voor wil zijn.

De rol van de gemeente

De gemeente heeft een aantal rollen bij de uitvoering van de WMO: financier, regisseur en initiator. Hieronder worden die rollen toegelicht.

Maar bovenal wil de gemeente investeren in partnerschappen. Werken met partners betekent dat gebruik wordt gemaakt van elkaars deskundigheid, ervaring en mogelijkheden. Daarbij wordt gestreefd naar een win-win situatie voor alle betrokkenen, waardoor alle partners baat hebben bij samenwerking. Daar waar mogelijk zullen de partners worden uitgenodigd een voortrekkersrol te nemen, daar waar nodig zal de gemeente in een partnerschap die rol nemen.

De gemeente is verantwoordelijk voor financiering van een aantal voorzieningen binnen de prestatievelden van de WMO. Voor een aantal voorzieningen geldt dat die verantwoordelijkheid is neergelegd bij andere overheden (bijv. Jeugdzorg) of instanties (zorgsector, corporaties). Hoewel de financiële verantwoordelijkheid dus verspreid is over meerdere partijen, is er sprake van een gezamenlijk belang bij het in stand houden en goed functioneren van die voorzieningen. Dit belang is gelegen in de rol die de voorzieningen spelen bij de actieve deelname van alle burgers aan de samenleving.

De gemeente Ridderkerk wil de regisseur zijn op onderdelen van het sociaal beleid. In die rol maakt de gemeente gebruik van partnerschappen met instellingen en organisaties, bedrijfsleven en inwoners. De gemeente wil als regisseur betrokken partijen met elkaar verbinden om gezamenlijk de vraagstukken aan te pakken waarvoor de samenleving zich gesteld ziet. Betrokkenheid van alle instellingen, organisaties en inwonersgroepen die bij de uitwerking van (centrale) doelen gericht op wonen, zorg en welzijn betrokken zijn, is daarvoor van groot belang.

De gemeente kan bepaalde ontwikkelingen ook stimuleren als zij niet zelf de verantwoordelijkheid of bevoegdheid heeft. Door partijen te wijzen op vraagstukken in de samenleving en hen te motiveren een bijdrage aan de oplossing te leveren, kan de gemeente ervoor zorgen dat problemen worden opgelost, ook als de overheid zelf geen doorzettingsmacht heeft.

Inwoners

Inwoners hebben niet alleen rechten maar dragen ook verantwoordelijkheid. De verantwoordelijkheid om anderen met respect te bejegenen. De plicht ook om zich in te spannen en iets van het eigen leven te maken. Zwakken en kwetsbaren die echter niet voldoende in staat zijn om de regie over hun eigen leven te houden, kunnen rekenen op de overheid.

Instellingen

Instellingen, maar ook bedrijven en particuliere initiatieven, kunnen een bijdrage leveren aan de oplossing van sociale vraagstukken. Zij kunnen daartoe worden uitgenodigd door de gemeente of andere overheden, maar zij kunnen dit ook uit eigen beweging doen.

Sociale kaart

Een goede sociale kaart is belangrijk om informatie te kunnen geven over de aanwezigheid van voorzieningen. Met behulp van een sociale kaart kunnen netwerken in kaart worden gebracht en kunnen mensen worden doorverwezen.

Acties

Wanneer	Actie	Partner
2008	<ul style="list-style-type: none"> • Onderhouden en tot stand brengen van partnerschappen tussen de partijen die betrokken zijn bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid op de prestatievelden van de WMO zoals instellingen, bedrijven en burgers. • Centrale afstemming van beleid en activiteiten op het gebied van wonen zorg en welzijn. • Het uitwerken van een sociale kaart, waarmee burgers, instellingen en de gemeente inzicht krijgen in de beschikbare voorzieningen, waar mogelijk op wijkniveau. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente (=trekker), alle betrokkenen bij de WMO • Alle betrokkenen bij de WMO • Gemeente, MEE, GGD Rijnmond
2009		

3. De lokale invulling van de prestatievelden WMO 2008-2011

In dit hoofdstuk wordt beschreven welke doelstellingen op lokaal niveau zijn geformuleerd. Met deze doelstellingen wordt, per prestatieveld, aangegeven wat de gemeente, samen met haar partners, wil bereiken.

Zoals uit de formulering van de prestatievelden al blijkt hangen sommige prestatievelden zeer direct met elkaar samen. Bij de uitwerking van het gemeentelijke beleid en de te ondernemen acties hebben we er daarom ook voor gekozen een aantal prestatievelden te clusteren. De geclusterde prestatievelden worden gezamenlijk beschreven.

1 Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten

Dit prestatieveld richt zich nadrukkelijk op alle inwoners in alle wijken en buurten van Ridderkerk. Bij de uitwerking zal centraal staan dat elke wijk, eigenlijk elke buurt, zijn eigen karakter heeft en ook de kenmerken van de bewoners per wijk kunnen verschillen. Met deze verscheidenheid zal tijdens de uitwerking rekening worden gehouden bij de communicatie met de burgers en te ondernemen acties.

Doelen

- 1 versterken sociale samenhang;
- 2 aantrekkelijke, gezonde en milieuvriendelijke leefomgeving;
- 3 subjectieve en objectieve veiligheid vergroten;

Kansen

Om te kunnen werken aan het vergroten van de leefbaarheid zal er een visie moeten zijn op wat leefbaarheid dan is. Dat is geen eenvoudige opgave, aangezien de invulling van het begrip "leefbaar", voor ieder mens anders kan zijn. Het formuleren van een visie op leefbaarheid wordt in samenspraak met partners en inwoners gedaan. Daarbij is het wijkgericht werken een belangrijke motor.

In Ridderkerk wordt de laatste jaren invulling gegeven aan het wijkgericht werken. Dit heeft te maken met de reeds opgemerkte verscheidenheid van de wijken en buurten in Ridderkerk. Door voort te borduren op deze wijkgerichte inzet is de kans groter om sociale samenhang en leefbaarheid concreet te maken en mensen actief te betrekken. Bij het benaderen van burgers moet vooraf worden nagedacht over de in te zetten middelen, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de uitkomsten van het onderzoek van Motivaction naar leefstijlen in Ridderkerk.

Het streven naar een meer wijkgerichte aanpak laat onverlet dat sommige thema's een gemeentebrede aanpak behoeven. Daarom is van belang dat het niveau van aanpak (individu, buurt, wijk, gemeente) bepaald wordt door het te bereiken doel en de benodigde middelen.

Inwoners kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het realiseren van sociale samenhang. Door burgers te stimuleren zelf activiteiten te ontplooiën of evenementen te organiseren die hen aanspreken, zullen zij ook meer geneigd zijn zelf die initiatieven te nemen en mensen mee te nemen in die ontwikkeling. Om te zorgen dat wijkbewoners weten wat er in hun wijk wordt georganiseerd, is een evenementenkalender een goed instrument.

Ook de woningcorporaties en VVE's in Ridderkerk kunnen een bijdrage leveren aan de leefbaarheid. Door het onderhoud aan woningen, maar ook door te investeren in contacten tussen buurtbewoners kan bevorderd worden dat mensen elkaar kennen en zich betrokken voelen bij hun buurt.

Om particulier initiatief van de grond te krijgen en staande te houden kan professionele ondersteuning in de wijken noodzakelijk zijn. Deze professionele ondersteuning kan zowel vanuit de instellingen geleverd worden als vanuit de gemeente. Professionals kunnen deskundigheid en ervaring meebrengen, waarmee de particuliere initiatiefnemer beter in staat is zijn activiteit of evenement te realiseren. Van de professional wordt een vraaggerichte werkwijze verwacht en de rol van de professional is gericht op ondersteuning van het proces en verheldering van de vraag.

Bij de uitvoering van activiteiten en evenementen lopen mensen en organisaties aan tegen regelgeving van diverse kanten, zoals gemeentelijke regels, wetgeving van het Rijk etc. Het risico bestaat dat daardoor initiatieven verloren gaan, omdat men wordt afgeschrokken door deze regels. Om dat te voorkomen moet enerzijds geprobeerd worden het aantal regels te verminderen en daar waar dat niet binnen de mogelijkheden ligt, zou de gemeente moeten faciliteren om met de regels om te gaan.

Wijkcentra, scholen en sportaccommodaties kunnen een belangrijke plek in de wijk vormen waar mensen elkaar ontmoeten, activiteiten doen, maar ook informatie en advies krijgen over hun vragen op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Daarvoor is belangrijk dat de toegang tot de wijkcentra laagdrempelig is, waarmee wordt bedoeld dat alle bewoners er iets kunnen vinden dat hen aanspreekt.

Per wijk wordt bepaald of er behoefte is aan een wijkcentrum. Indien een wijkcentrum in een wijk gewenst is kan de invulling per wijk verschillen, de invulling per wijk moet vooral met de wijkbewoners en de organisaties die in een wijk actief, zijn worden bepaald.

Sociale veiligheid, zowel objectief als subjectief, is een belangrijke voorwaarde voor het vergroten van de sociale samenhang. Als mensen zich veilig voelen in hun omgeving, zullen zij zich ook meer met hun omgeving verbonden voelen en er meer verantwoordelijkheid voor willen nemen. Om de sociale veiligheid te kunnen vergroten, is belangrijk dat eventuele sociale problemen snel worden opgemerkt. Het kan dan gaan om overlast van medebewoners, conflicten tussen bewoners(groepen) maar ook over het melden van onveilige plekken in de woonomgeving. Hierbij kunnen woningbouwcorporaties en Verenigingen van Eigenaren een rol spelen, door problemen te signaleren en te melden bij de bevoegde instanties of te bespreken in het wijkoverleg..

Acties

Wanneer	Actie	Partner
2008	<ul style="list-style-type: none"> • Realiseren van een evenementenkalender waarin is opgenomen wat er (per wijk) aan activiteiten wordt georganiseerd. • Onderzoeken op welke wijze woningcorporaties en Verenigingen van Eigenaren een taak kunnen krijgen bij het herkennen en melden van sociale problemen; 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente, SER, SRS, wijkoverleggen, Dynamiek • Gemeente (=trekker), Woonvisie, div. VVE's
2009	<ul style="list-style-type: none"> • Naar behoefte in een wijk realiseren van een wijkaccommodatie als laagdrempelige ontmoetingsplek met een op de wijk afgestemd activiteiten aanbod, waarbij ook gekeken wordt naar de mogelijkheden om scholen en sportaccommodaties hier voor te gebruiken. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente, burgers en organisaties in de wijk

2 Het op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden

Gelukkig mag geconstateerd worden dat het met 85% van de jeugd goed gaat, zij ronden hun schoolloopbaan af met een diploma, vinden werk en doen mee aan de samenleving.

Dit prestatieveld richt zich op die jongeren van 0 tot 27 die ondersteuning nodig hebben om ook een succesvolle carrière te kunnen hebben. Ook de ouders en opvoeders van jongeren van 0 tot 27 behoren tot de doelgroep van dit prestatieveld.

Doelen

- 1 creëren gelijke toekomst kansen;
- 2 vergroten ontwikkelingsmogelijkheden: alle jongeren een startkwalificatie;
- 3 het bevorderen van de gezondheid van jeugd / jongeren.

De uitwerking van dit prestatieveld vindt plaats via de "Lokale jeugdagenda" welke in oktober 2007 door de gemeenteraad is vastgesteld.

Daar waar nodig zal de verbinding tussen de “lokale jeugdagenda” en de overige prestatievelden van de WMO worden gelegd.

3 Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning

Om burgers in staat te stellen zo veel mogelijk zelfstandig te kunnen functioneren is goede informatie over beschikbare voorzieningen noodzakelijk. Alle inwoners van Ridderkerk moeten toegang hebben tot deze informatie.

Doelen

- 1 het kunnen voeren van de regie (zelfredzaamheid) op het eigen leven
- 2 goede *zichtbare* dienstverlening op het gebied van (gezondheids) zorg, welzijn & wonen.

In Ridderkerk is in oktober 2006 De Wijzerplaats van start gegaan. De Wijzerplaats is het WMO-loket van de gemeente waar inwoners van Ridderkerk informatie en advies krijgen over alle voorzieningen op het terrein van werk, inkomen en de WMO. Ook worden vanuit de Wijzerplaats een aantal voorzieningen direct verstrekt, onder andere voorzieningen voor de minima, huishoudelijke hulp en voorzieningen voor wonen en vervoer.

De Wijzerplaats is een samenwerkingsverband van de Stichting Welzijn Ouderen Ridderkerk, MEE Rotterdam en de gemeente. De Wijzerplaats is volop in ontwikkeling, aspecten die daarbij een rol spelen zijn dienstverlening, bekendheid en aanbod van voorzieningen.

In De Wijzerplaats is ook het Meldpunt WMO gevestigd, waar burgers eventuele klachten over de uitvoering van WMO kunnen indienen.

Kansen

Bij de inventarisatie van voorzieningen en regelingen op het gebied van wonen, welzijn en zorg, welk is gedaan voorafgaand aan het opstellen van dit beleidsplan, is gebleken dat er reeds een aanzienlijk aanbod is. Toch merken we ook dat er nog steeds mensen zijn die niet van het bestaan van regelingen afweten. Ook blijkt, op het moment dat de gemeente een nieuwe regeling treft, bijvoorbeeld in het kader van ondersteuning van ouderen, dat er minder van de regeling gebruik wordt gemaakt dan zou mogen worden verwacht wanneer je kijkt naar de omvang van de doelgroep. Ook onderzoeken op dit terrein leren dat de voorzieningen onvoldoende worden benut.

Om het gebruik van de voorzieningen te verbeteren moet de communicatie naar burgers over beschikbare voorzieningen en regelingen worden afgestemd op de te bereiken doelgroep. Bij de communicatie moet worden aangesloten op de kenmerken van de doelgroep en gebruik worden gemaakt van communicatiemiddelen die de doelgroep zelf gebruikt en aanspreken. Bijzondere aandacht is hierbij geboden voor ouderen en minima (al of niet verbonden met internet).

Hiervoor kan ook de functie “brugfunctionaris”, verbindingen maken tussen verschillende organisaties (ketenbenadering), verder ontwikkeld worden als onderdeel van bestaande functies en beroepen, bv. een huisarts zou al bij voorbaat moeten inschatten of en welke ondersteuning mogelijk is voor bepaalde mensen en daar actief op informeren en verwijzen.

Bij goede informatievoorziening hoort ook goed doorverwijzen. Doorverwijzen naar instanties en/of organisaties die een bijdrage kunnen leveren aan de vraag van diegene die om informatie en advies vraagt. Hierbij komt regelmatig terug dat het voor de doorverwijzer onduidelijk is of diegene die doorverwezen wordt uiteindelijk is geholpen met de doorverwijzing. Vaak is daardoor onvoldoende in beeld of de vraag van de klant wordt opgelost. De effectiviteit van de doorverwijzing en daarmee van de informatie- en advies- functie is dan in het geding. Er moet zicht komen op de resultaten van doorverwijzingen, onderzocht moet worden hoe dat is te realiseren.

Acties

Wanneer	Actie	Partner
2008	<ul style="list-style-type: none"> • Evalueren van de Wijzerplaats op. Dienstverlening, bekendheid, aanbod etc. • Verder ontwikkelen van de ketenbenadering door het verder ontwikkelen van de “brugfunctionaris”-functie binnen diverse functies en beroepen • Ontwikkelen van een follow-up systeem, gekoppeld	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente (=trekker), MEE, SWOR, WMO Adviesraad • Gemeente (=trekker), div. maatschappelijke en gezondheidsinstellingen • Gemeente (=trekker), div.

	<p>aan de Wijzerplaats, voor doorverwijzingen;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mantelzorgers en zorgvragers attenderen op ondersteuningsmogelijkheden voor de mantelzorger: 	<p>maatschappelijke en gezondheidsinstellingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Steunpunt Mantelzorg, De Wijzerplaats
2009	<ul style="list-style-type: none"> • Op wijkniveau aanbieden van Informatie en advies,, bv. bij huisartsenpraktijken, GOED of bij de wijkcentra à “de gemeente komt naar u toe...”. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente, div. maatschappelijke en gezondheidsinstellingen

4 Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers

Vrijwilligers spelen een grote rol in de samenleving. Hun inzet zorgt ervoor dat velen op heel uiteenlopende wijze kunnen deelnemen aan de samenleving. Zij zijn belangrijk voor alle soorten aanbod zoals beschreven in hoofdstuk 2. Denk aan vrijwilligers in sport- en muziekverenigingen bij het participatieaanbod en aan vrijwilligers in bijvoorbeeld het ouderenwerk en de maatschappelijke opvang bij het ondersteuningsaanbod.

De vrijwilligers in Ridderkerk worden door diverse organisaties ondersteund, zoals het Steunpunt Vrijwilligers, de Stichting Ridderkerk Sport en de Stichting Welzijn Ouderen Ridderkerk.

In samenwerking met Barendrecht en Albrandswaard wordt onderzocht of de ondersteuning van vrijwilligers ook in regionaal verband te organiseren is. Ook de positie van de lokale steunpunten wordt in dat onderzoek meegenomen.

Mantelzorgers zetten zich in om anderen, vrijwel altijd naasten, van zorg te voorzien en dragen er in belangrijke mate toe bij dat onder andere ouderen en gehandicapten zo veel mogelijk aan de samenleving mee kunnen doen. Het bieden van mantelzorg is geen vrijwillige keuze, het overkomt je als een naaste zorgbehoevend wordt.

De vraag naar mantelzorgers stijgt onder andere door de vergrijzing. In Ridderkerk wordt ingezet op een groei van het aantal mensen dat mantelzorg wil verlenen om aan de toenemende vraag te kunnen voldoen.

Mantelzorgers dienen goed te worden ondersteund. In Ridderkerk is een Steunpunt Mantelzorg ingericht bij de Stichting Welzijn Ouderen Ridderkerk. Dit Steunpunt is volop in ontwikkeling en werkt aan het vergroten van haar bekendheid, zodat zoveel mogelijk mantelzorgers worden bereikt. Om de activiteiten van het Steunpunt verder te kunnen ontwikkelen, wordt de formatie uitgebreid. Het Steunpunt werkt samen met MEE Rotterdam op het terrein van deskundigheidsbevordering van zowel de mantelzorger als het Steunpunt. Het gaat dan met name op deskundigheid ten aanzien van de mantelzorg voor mensen met een psychische of fysieke beperking.

Het Steunpunt Mantelzorg wordt in het najaar van 2008 geëvalueerd. Dan wordt onderzocht hoe het bereik van het Steunpunt is en hoe de mantelzorgers de dienstverlening van het Steunpunt ervaren.

Doelen

- 1 vrijwilligers en mantelzorgers in staat stellen hun taak zo goed mogelijk uit te voeren
- 2 bevorderen van de maatschappelijke participatie van mantelzorgers

Kansen

Vrijwilligers

Om de inzet van vrijwilligers te stimuleren, moet de gemeente een actieve rol vervullen. In de kadernotitie Vrijwilligersbeleid uit 2004 is de rol van de gemeente beschreven. De faciliterende rol van de gemeente ten aanzien van vrijwilligerswerk kan worden versterkt op een aantal aspecten.

Een aspect is de ondersteuning van vrijwilligers bij het omgaan met regelgeving, zoals reeds bij prestatieveld 1 is beschreven. Het gaat er enerzijds om het aantal regels te beperken, anderzijds om vrijwilligers te ondersteunen bij het naleven van regels, die onvermijdelijk zijn of door anderen worden opgelegd.

Een ander aspect is deskundigheidsbevordering. Hierin wordt voorzien door het aanbieden van cursussen en het geven van advies.

Tenslotte is een belangrijk aspect dat voortdurend aandacht wordt beteed aan het belang van vrijwilligerswerk voor de samenleving.

Om vrijwilligers goed te kunnen bereiken en de juiste ondersteuning te bieden moet er een aparte benadering zijn voor de 3 soorten vrijwilligers die onderscheiden worden.

Het gaat dan om de volgende karakteristieken:

- 1) zij die heel specifiek bij 1 organisatie willen werken: dit zijn vrijwilligers die vaak vanuit een overtuiging vrijwilligerswerk zijn gaan doen,
- 2) zij die breder ingezet willen worden en een goede match nodig hebben: deze mensen doen vrijwilligerswerk vanuit heel verschillende motivaties. Bij de match moet goed in kaart worden gebracht welke motivatie een vrijwilliger heeft en welke kwaliteiten. Motivatie en kwaliteiten moeten aansluiten bij de behoefte van de organisatie waar de vrijwilliger actief wordt.
- 3) vrijwilligers in het kader van sociale activering: deze groep doet vrijwilligerswerk in het kader van een traject, soms dus niet geheel uit eigen beweging. Het gaat meestal om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt vanwege sociale of financiële problemen. Met name bij deze groep is het van belang dat er voldoende begeleiding is op de vrijwilligerswerkplek. Bij de bemiddeling moet dus goed gekeken worden of de vrijwilligersorganisatie deze begeleiding kan leveren of dat de begeleiding langs andere weg tot stand kan komen.

Het werven van vrijwilligers is van groot belang. Vrijwilligers vormen de ruggengraat van veel organisaties en spelen daarmee een belangrijke rol in de vrijetijdsbesteding van vrijwel elke burger en de ondersteuning van ouderen, gehandicapten en anderen, die ondersteuning behoeven. Onderzocht wordt op welke wijze meer vrijwilligers kunnen worden geworven, hierover wordt ook gesproken met het beleidsplatform Vrijwilligers.

Een aandachtspunt bij vrijwilligers is de werving van jonge vrijwilligers. Het aanbod van vrijwilligers vergrijsst en het aanbod neemt af. De vraag naar vrijwilligers vanuit vrijwilligersorganisaties neemt toe. Dat betekent dat door de vrijwilligersorganisaties, ondersteund door het steunpunt Vrijwilligers, specifieke wervingsacties gericht op jongeren ontwikkeld moeten worden. Dit zou onder andere kunnen in samenwerking met het basis- en voortgezet onderwijs. Hierbij kan ook worden ingespeeld op de verplichte maatschappelijke stages voor scholieren.

In de zorgsector zijn veel vrijwilligers actief. Zij leveren een belangrijke bijdrage aan activiteiten van oa. zorginstellingen en voor de komende jaren wordt een steeds grotere behoefte aan vrijwilligers in de zorgsector verwacht. De gemeente heeft veel waardering voor de inzet van deze vrijwilligers en zal extra aandacht aan het werven van vrijwilligers voor de zorgsector besteden.

Mantelzorgers

We kunnen verschillende groepen onderscheiden die mantelzorg ontvangen, o.a. mensen met een verstandelijke beperking, ouderen en jeugdigen. Elke groep heeft zijn eigen kenmerken en de aard van de mantelzorg zal per groep ook zeer divers zijn. Bij de ondersteuning van de mantelzorgers moet aandacht zijn voor de verschillen tussen deze zeer diverse groepen.

Ook bij mantelzorgers is het van belang aandacht te hebben voor de jeugd als mantelzorger. Daarbij gaat het om het werven van jeugdige mantelzorgers, maar ook om de bewustwording van jongeren dat zij mantelzorg verlenen en daarbij desgewenst ondersteuning kunnen krijgen.

Mantelzorgers zijn zeer betrokken bij diegenen waarvoor zij mantelzorg verrichten en kunnen hun taak vaak zeer moeilijk loslaten. Daardoor wordt het verlenen van mantelzorg op den duur vaak een zware belasting. Om hieraan het hoofd te bieden is het wenselijk dat er initiatieven worden ontplooid om mantelzorgers te ontlasten. Dit kan zijn door het organiseren van respijtzorg, een tijdelijke overname van de mantelzorg door een andere mantelzorger of een professional. Een andere ontwikkeling is het opzetten van voorzieningen waar de mantelzorger wat afleiding kan vinden en waar ervaringen gedeeld kunnen worden.

De gemeente vindt het werk van mantelzorgers van grote waarde. Bij dit werk hoort goede ondersteuning. Naast de activiteiten van het Steunpunt Mantelzorg, waarover hierboven reeds is geschreven, wordt deze ondersteuning ook geboden door vrijwilligersorganisaties. De ondersteuning, die deze vrijwilligersorganisaties geven, bestaat vaak uit ontmoetingsactiviteiten en het tonen van waardering voor mantelzorgers. Vanuit de middelen die voor de WMO beschikbaar zijn kunnen die vrijwilligersorganisaties worden gesubsidieerd, die mantelzorgers op de hier genoemde wijze ondersteunen.

Het is belangrijk om *alle* potentiële mantelzorgers te bereiken. Hiervoor kunnen kerken en andere organisaties ingezet worden om actief naar mantelzorgers te zoeken en hen kennis te laten maken met het steunpunt.

Acties

Wanneer	Actie	Partner
2008	<ul style="list-style-type: none"> • Vrijwilligersorganisaties stimuleren en ondersteunen om voor vrijwilligers verschillende mogelijkheden te bieden om vrijwilligerswerk te gaan doen, ook de korte klussen; • Uitbreiden van de formatie van het Steunpunt Mantelzorg tot 0,66 FTE om de activiteiten van het Steunpunt uit te breiden. • Evaluatie Steunpunt Mantelzorg • Zicht krijgen op de ondersteuning die mantelzorgers nodig hebben om maatschappelijke participatie mogelijk te maken; • Uitbreiden van de mogelijkheden voor respijtzorg • Ontplooiën van ondersteunende initiatieven en activiteiten waar mantelzorgers 	<ul style="list-style-type: none"> • Steunpunt Vrijwilligers, SWOR, vrijwilligersorganisaties • Gemeente, SWOR • Gemeente en Steunpunt • Steunpunt Mantelzorg • Gemeente, Steunpunt Mantelzorg • Steunpunt Mantelzorg, vrijwilligersorganisaties
2009		

5 Bevorderen deelname aan maatschappelijk verkeer en zelfstandig functioneren

6 Verlenen van voorzieningen voor zelfstandig functioneren of deelname aan maatschappelijke verkeer

Zoals reeds eerder in dit beleidsplan beschreven is er voor gekozen om prestatievelden te clusteren. Dit geldt voor de prestatievelden 5 en 6, omdat in onze visie prestatieveld 6, dat handelt over het leveren van voorzieningen, voorwaardenscheppend is aan prestatieveld 5, het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer.

Met voorwaardenscheppend wordt bedoeld dat aan mensen voorzieningen worden verstrekt om zo zelfstandig mogelijk te kunnen wonen en mobiel te zijn om daarmee te stimuleren dat zij kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven.

Deze prestatievelden richten zich op mensen met een fysieke, psychische of psychosociale beperking. Het zal duidelijk zijn dat de voorzieningen die vanuit dit prestatieveld worden geleverd zeer divers zijn. De voorzieningen worden afgestemd op de precieze zorgvraag van de klant.

Doelen

- 1 het wegnemen van beperkingen die kwetsbare personen ondervinden in hun zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie.
- 2 het verlenen van individuele voorzieningen en diensten "op maat";
- 3 het wegnemen van beperkingen die kwetsbare personen ondervinden in hun dagelijks functioneren.

Kansen

Prestatieveld 5 stelt nadrukkelijk als doel dat mensen met een beperking deelnemen aan het maatschappelijk verkeer. Enerzijds worden mensen met een beperking hierin belemmerd door fysieke beperkingen, anderzijds wordt de participatie van mensen met een beperking bemoeilijkt doordat er in de samenleving onbekendheid bestaat ten aanzien de belemmeringen die deze mensen tegenkomen. Deze onbekendheid veroorzaakt in sommige gevallen een zekere mate van terughoudendheid bij mensen die geen beperkingen hebben. Om de participatie van mensen met een beperking te bevorderen is nodig dat mensen elkaar kennen. Daartoe zou het goed zijn als er meer activiteiten zijn waar mensen met en zonder beperking elkaar ontmoeten en beter leren kennen.

De doelgroep lichamelijk en geestelijk gehandicapten is een groep waaraan aandacht wordt besteed, maar de gemeente maakt geen specifiek beleid voor deze doelgroep. De visie achter de WMO is dat iedereen mee moet kunnen doen. Dat geldt ook voor deze groep. In het WMO Beleidsplan zitten een aantal acties die hiertoe moeten bijdragen (voorzieningen, aanpasbaar bouwen).

Om de participatie van mensen met een beperking te stimuleren wil de gemeente meer aandacht besteden aan "inclusief beleid": Dat houdt in dat:

- 1) Bij projectaanvragen en beleid getoetst gaat worden op de mogelijkheden voor kwetsbare groepen om mee te doen;
- 2) Bij de inrichting van wijken (wozo-zones) getoetst wordt of mensen met een beperking kunnen wonen en leven in de wijk;
- 3) Er meer aandacht wordt besteed aan de toegankelijkheid van gemeentelijke gebouwen en de openbare buitenruimte voor mensen met een mobiliteitsbeperking.
- 4) Er aandacht wordt besteed aan aanpasbaar wonen. Onderzocht wordt of de bouw van 0-treden woningen kan worden gestimuleerd.

Om mensen met een beperking zo veel mogelijk in staat te stellen zelfstandig te functioneren worden aan hen voorzieningen op maat aangeboden. Daarbij gaat het om voorzieningen om:

- 1) een huishouden te voeren: Huishoudelijke Hulp 1 en 2, maaltijdvoorziening, gemaksdiensten (boodschappen)
- 2) zich te kunnen verplaatsen: vervoersvoorzieningen: individueel personenvervoer en vervoersmiddelen
- 3) te kunnen functioneren in huis: woonvoorzieningen
- 4) medemensen te ontmoeten: ouderensozen etc.

De cliënten met een indicatie die afloopt in 2008 of verder, moeten worden geherindiceerd. Deze herindicaties zullen worden afgegeven in de periode tot uiterlijk 31 december 2008. De nieuwe indicatie zal in werking treden op de eerste dag van het kwartaal dat volgt op het kwartaal waarin de herindicatie wordt afgegeven.

Op landelijk niveau wordt gesproken over een beperking van de voorzieningen, die in het kader van de AWBZ worden aangeboden. Het gaat dan om de activerende ondersteunende begeleiding van mensen met een lichamelijke beperking. De discussie is nog niet afgerond en de precieze afbakening van de doelgroep is nog niet bekend. Als de uitkomst van de discussie bekend is zal in beeld worden gebracht of, en zo ja welke gevolgen dit heeft voor de voorzieningen in Ridderkerk.

De WMO stelt dat deze voorzieningen in principe worden geleverd door derden via de private markt. Daartoe worden deze voorzieningen ingekocht door middel van aanbestedingen. Gelet op de grote bedragen die met de voorzieningen gemoeid zijn, gelden hierbij de Europese aanbestedingsregels.

De gemeente heeft vanzelfsprekend wel een belang bij kwalitatief goede voorzieningen, omdat zij wel verantwoordelijk is voor het welzijn van haar burgers. Om de kwaliteit te waarborgen stelt de gemeente kwaliteitseisen aan de uitvoerende organisaties, die in het programma van eisen bij de aanbesteding en de uiteindelijke contracten worden vastgelegd.

Via regelmatige overleggen en rapportages van de uitvoerende organisaties en periodieke evaluaties wordt de uitvoering gemonitord. Deze monitoring vindt plaats op basis van de in de plannen van eisen en offerteaanvragen vastgestelde kwaliteitseisen. Op basis van de uitkomsten van de evaluaties kunnen in nieuwe aanbestedingen de kwaliteitseisen worden aangescherpt.

Voorzieningen moeten zo laagdrempelig mogelijk worden aangeboden. Dat geldt ook voor de administratieve afhandeling van een aanvraag. Daarom wordt gestreefd naar een beperking van de administratieve verplichtingen van klanten bij het gebruik van voorzieningen.

Dit thema komt bijvoorbeeld aan de orde bij de wijze waarop de Huishoudelijke Hulp 1 wordt aangeboden. In de contracten met de zorgaanbieders is vastgelegd dat klanten zo weinig mogelijk administratieve rompslomp mogen ondervinden, ook niet als gebruik wordt gemaakt van alphahulpen.

Mensen zijn zelf verantwoordelijk voor het aanvragen van voorzieningen. Om te voorkomen dat zij echter voorzieningen mislopen omdat zij niet weten van het bestaan ervan is proactieve communicatie (collectief en individueel) over beschikbaar aanbod van voorzieningen en activiteiten noodzakelijk. Deze communicatie kan via De Wijzerplaats maar ook via instellingen en wijkcentra verlopen.

Om tot een goed aanbod van voorzieningen aan een zorgvrager te komen is een juiste indicatiestelling noodzakelijk. Bij een juiste indicatie hoort een goed beeld van de mogelijkheden van de aanvrager en de mogelijkheden van zijn/haar omgeving om hulp te bieden. Voor dat laatste is een mogelijkheid de mantelzorger bij de indicatiestelling te betrekken.

Enerzijds omdat de mantelzorger soms een beter beeld heeft van de mogelijkheden van de aanvrager, anderzijds om te voorkomen dat de mantelzorger te zwaar wordt belast.

Er zijn veel organisaties en instellingen die voorzieningen aanbieden aan kwetsbare groepen. Omdat zorgvragers vaak gebruik maken van meerdere voorzieningen, zijn er vaak meerdere organisaties bij dezelfde zorgvrager betrokken. Het is belangrijk dat deze organisaties samen werken en elkaar niet voor de voeten lopen. Het opbouwen en onderhouden van partnerschappen door en tussen organisaties en instellingen, die zich bezighouden met de aanpak van problemen en integratie van kwetsbare personen is een belangrijke voorwaarde om de zorgvrager goed te bedienen.

Om een goed overzicht van alle beschikbare voorzieningen te hebben, zal de WMO-wijzer worden ontwikkeld. Over de vorm moet worden nagedacht. Er zal aansluiting gevonden moeten worden bij de ontwikkeling van de sociale kaart.

Naast het aanbieden van voorzieningen, is het belangrijk om te voorkomen dat mensen, door ziekte of gebrek, gedwongen worden van deze voorzieningen gebruik te maken. Het voorkomen van hulpbehoefendheid en afhankelijkheid van voorzieningen is daarom ook een belangrijk item. Hieraan kunnen vrijwel alle maatschappelijke sectoren bijdragen, niet in het minst de sportsector. Binnen de sportsector zijn vele activiteiten en programma's ontwikkeld, die er juist op gericht zijn mensen actief en vitaal te houden. Daarnaast biedt de sportsector ook diverse activiteiten aan mensen die beperkingen ondervinden bij het bewegen en sporten.

Zorgmijders, mensen die geen hulpvragen formuleren maar wel een hulpvraag hebben, vormen een probleem omdat de aantallen en de aard van de problematiek niet in beeld is. Daardoor is ook onbekend welke hulp zou kunnen worden geboden. Daarnaast bestaat het risico dat mensen pas in beeld komen als het eigenlijk al te laat is.

Door mensen en organisaties aan te sporen aan de bel te trekken als ze merken dat er mensen zijn die hulp nodig hebben maar dat niet zelf durven te vragen, kan beter ingespeeld worden op de problematiek van de zorgmijders. Beperking is vanzelfsprekend dat het niet mogelijk is mensen tegen hun zin in zorg te bieden, tenzij ze een gevaar voor zichzelf of de omgeving vormen.

Acties

Wanneer	Actie	Partner
2008	<ul style="list-style-type: none"> • Evalueren aanbesteding Huishoudelijke Hulp en indien nodig opnieuw aanbesteden. Daarbij rekening houden met de gevolgen voor de klanten en de leveranciers. • Het stimuleren van de deelname aan activiteiten, die een preventief karakter hebben. • Indien nodig ontwikkelen van nieuwe preventieve programma's en activiteiten • Onderzoeken van de mogelijkheden om zorgmijders op te sporen • Vereenvoudigen van formulieren en aanvraagprocedures • Realiseren aanbod van cursussen om het aantal laaggeletterden in Ridderkerk te verminderen 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente, thuiszorgorganisaties, WMO Adviesraad • Gemeente, div. maatschappelijke en gezondheidsinstellingen • Gemeente, div. maatschappelijke en gezondheidsinstellingen • Gemeente • Gemeente, scholingsinstellingen,
2009	<ul style="list-style-type: none"> • Opzetten boodschappendienst en soortgelijke diensten; • Activiteiten organiseren gericht op ontmoeting van mensen met en zonder beperking; • Onderzoek naar de mogelijkheid om in De Wijzerplaats de vraag naar en het aanbod van sociale activiteiten bij elkaar te brengen; 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente, Drechtwerk, reïntegratiebedrijven • GRR • Gemeente, SWOR, MEE, Dynamiek, SRS etc.

7 Maatschappelijke opvang

8 Bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg

9 Bevorderen van verslavingsbeleid

Deze 3 prestatievelden zijn geclusterd, omdat ze allemaal met gezondheidsbeleid te maken hebben.

Bij deze prestatievelden werkt de gemeente samen met de gemeente Rotterdam, die centrumgemeente is voor de opvang van dak- en thuislozen, verslavingbeleid en de collectieve geestelijke gezondheidszorg. Dat betekent dat met Rotterdam afspraken worden gemaakt over de inzet van middelen en de beschikbaarheid van voorzieningen voor inwoners van Ridderkerk.

De belangrijkste doelgroepen waarop deze prestatievelden zich richten zijn vrouwen, dak- en thuislozen, mensen met (chronische) psychische klachten en mensen met een verslaving aan alcohol, drugs, etc.

Doelen

- 1** Kwetsbare inwoners van Ridderkerk kunnen gebruik maken van de voorzieningen die op dit vlak, door de regio, geboden worden.
- 2** Realiseren van een sluitende aanpak gericht op preventie, vroegsignalering en toegang tot het aanbod.
- 3** Sluitende aanpak gericht op preventie en vroegsignalering
- 4** bestrijding van overlast

Kansen

Zoals uit de omschrijving van deze prestatievelden al blijkt gaat het hier om een breed scala van onderwerpen. Niet altijd is duidelijk in welke mate deze ook voor Ridderkerk actueel zijn. Daarom is het van belang om de problematiek, de voorzieningen en de opvangmogelijkheden integraal in beeld te brengen en de samenwerking en inzet af te stemmen tussen gemeente en instellingen. Enkele organisaties die op deze prestatievelden actief zijn geven aan dat Ridderkerk voor hun organisatie nauwelijks in beeld is, terwijl dat wel zou moeten.

Ook in Ridderkerk doen zich situaties voor waarin mensen, door uiteenlopende omstandigheden, uit hun dagelijkse omgeving geraken. Niet bekend is hoeveel situaties er zijn waar dit dreigt te gebeuren. Daardoor is onbekend of de capaciteit voor opvangmogelijkheden (vrouwenopvang, dak- en thuislozenopvang en/of opvang huiselijk geweld) voldoende is. Opvang in Ridderkerk zelf is niet altijd mogelijk, Rotterdam is als centrumgemeente verantwoordelijk voor deze opvang. Toch zou opvang elders in Ridderkerk een optie moeten zijn. Dit biedt vooral met betrekking tot gezinssituaties vele voordelen. Kinderen blijven in hun sociale netwerk, hoeven niet te verhuizen naar een andere gemeente. Kunnen gewoon naar school, sport, etc. De traumatiserende werking wordt sterk verminderd, als kinderen niet weg hoeven uit Ridderkerk. Door het trauma zoveel mogelijk te beperken, wordt ook in preventieve zin aandacht gegeven aan de kinderen. Negatieve effecten op latere leeftijd, worden op deze wijze zoveel mogelijk voorkómen.

Ook bij de opvang van individuele personen biedt lokale opvang veel voordelen. De koppeling met de lokale hulpverlening kan dan worden voortgezet. Buiten Ridderkerk heeft deze hulpverlening geen zeggenschap en wordt dus buiten spel gezet;

Opvang organiseren voor diegenen die reeds in problemen gekomen zijn is noodzakelijk, beter is om te voorkomen dat mensen in problemen geraken. Daarvoor is preventie in de vorm van voorlichting en signalering noodzakelijk.

Voorlichting richt zich op meerdere aspecten. Ten eerste voorlichting over de oorzaken van probleemsituaties, zodat mensen sneller eventuele symptomen herkennen. Ten tweede over de mogelijkheden om hulp te krijgen en in het uiterste geval opvang.

Bij signalering gaat het erom dat de omgeving van mensen die slachtoffer worden van verslaving, huiselijk geweld of anderszins, dit tijdig herkent en bij instanties meldt. Het meldpunt Huiselijk Geweld is een voorbeeld van zo'n instantie, maar ook huisartsen, politie, huismeesters en hulpverleners kunnen meldingen ontvangen.

Om een sluitende aanpak gericht op preventie, vroegsignalering en toegang tot het aanbod te realiseren moeten alle partners, die werkzaam zijn binnen deze velden, samen optrekken om een

sluitende aanpak te realiseren. De gemeente ziet hier op lokaal niveau een rol als regisseur, om de partijen bij elkaar te brengen. De inzet van voorzieningen wordt afgestemd met Rotterdam.

Acties

Wanneer	Actie	Partner
2008	<ul style="list-style-type: none"> • De gemeente start een overleg op met alle betrokken GGZ-instellingen. Doel is bekendheid met elkaars werkzaamheden en onderlinge afstemming van werkzaamheden; • In overleg met betrokken partijen (sociale zaken, woningbouwcorporatie, leverancier gas- en electra etc.) afspraken maken (convenant) over de werkwijze en verantwoordelijkheden in die situaties waarin mensen hun normale leefsituatie kwijtraken door bijv. gedwongen opname, uithuis-zetting, etc. • Het klachtenoverleg waarin situaties van overlast bij huurwoningen worden besproken uitbreiden tot een Lokaal Zorgnetwerk: een hulpverleningssysteem dat in staat is om mensen met complexe problemen goed en in een vroegtijdig stadium te bereiken en dergelijke situatie vroegtijdig te signaleren. • In overleg met de gemeente Rotterdam, als centrumgemeente voor een aantal activiteiten binnen deze prestatievelden, komen tot afstemming van beleid ten aanzien van inwoners van Ridderkerk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente, Boumanhuis, Context / Bavo Europort, Stichting De Hoop • Gemeente, Woonvisie, ENECO, Schuldhulpverlening, Opmaat • Deelnemers klachtenoverleg • Gemeenten Ridderkerk en Rotterdam
2009		

4. Een lokale WMO Agenda 2008-2010

De acties, welke uit dit beleidsplan voortvloeien, zijn naast de programmabegroting 2008-2011 gelegd. Dit heeft een lokale WMO agenda opgeleverd (zie bijlage de "Lokale WMO Agenda 2008-2010")
De agenda geeft schematisch weer wat, op het niveau van de programmabegroting, in het kader van de WMO in gang is gezet en nog gezet gaat worden.

Jeugd (prestatieveld 2) is niet ingevuld in de lokale WMO agenda omdat dit prestatieveld reeds is uitgewerkt als de lokale jeugdagenda 2008-2010 (zie bijlage).

De acties uit dit beleidsplan "Samen Sterk; WMO in lokaal perspectief" zullen in samenwerking van de gemeente met externe partners worden uitgevoerd. Hierbij wordt aangehaakt bij de bestaande projecten en processen van de programmabegroting. De grijs gearceerde balken in het schema "Lokale WMO agenda 2008-2011" geven per programma weer wat in de huidige programmabegroting ontbreekt maar wel nodig wordt geacht om de doelstellingen te bereiken. Na vaststelling van dit WMO Beleidplan 2008 – 2011 door de gemeenteraad zal deze input worden toegevoegd aan de programmabegroting 2008 en verder.

5. Participatie

Ridderkerk wil een gemeente zijn waar burgers en andere partners vinden dat de gemeente goed naar haar inwoners luistert en goed samenwerkt met burgers, verenigingen, instanties, kerken en (overheids)organisaties. Dit om meer samenhang aan te brengen en verbindingen te creëren tussen de vraag van burgers en het aanbod aan voorzieningen en diensten.

De gemeente vindt het belangrijk dat zo veel mogelijk partners, burgers – instellingen – particulier initiatief, betrokken zijn bij de ontwikkeling van beleid. Ten aanzien van de participatie in de ontwikkeling van beleid en de uitvoering van de WMO zoekt de gemeente aansluiting bij die participatievormen die reeds zijn ontwikkeld.

5.1 Burgers participeren in beleidsontwikkeling

Op een aantal beleidsterreinen zijn beleidsplatforms actief. Deze beleidsplatforms worden aan de voorkant bij de beleidsontwikkeling betrokken, zodat zij actief kunnen meedenken bij het opstellen van beleidsplannen, beleidsregels en verordeningen. Ook zijn deze beleidsplatforms een bron van ideeën en informatie voor de gemeentelijke beleidsontwikkeling. Op het terrein van de WMO is een WMO Adviesraad ingesteld.

5.2 De WMO Adviesraad

In 2006 hebben vanuit diverse cliëntorganisaties vertegenwoordigers zitting genomen in de WMO Adviesraad in oprichting. Deze WMO Adviesraad in oprichting heeft in 2006 een actieve rol gespeeld bij de besluitvorming inzake de WMO Verordening en daaraan gekoppelde besluiten.

Op 28 juni 2007 is de WMO Adviesraad officieel geïnstalleerd. Voor de tot standkoming van de WMO Adviesraad is een verordening vastgesteld, de "Verordening WMO Adviesraad Ridderkerk". In de verordening zijn de afspraken vastgelegd over het doel en de samenstelling van de WMO Adviesraad en de samenwerking tussen de WMO Adviesraad en de gemeente Ridderkerk.

De WMO Adviesraad bestaat uit vertegenwoordigers van representatieve organisaties, op alle prestatievelden van de WMO, van de kant van vragers op het gebied van maatschappelijke ondersteuning en vormt een afspiegeling van de verschillende belangenorganisaties.

De WMO Adviesraad is ingesteld om, gevraagd en ongevraagd, het College van B&W te adviseren inzake beleid en uitvoering van de WMO (op alle prestatievelden). Het gaat daarbij om de hoofdlijnen van een concept-beleidsplan, een startnotitie, een inspraakprocedure, een concept verordening, een concept besluit of een (voorstel tot) onderzoek.

De WMO Adviesraad is zelf verantwoordelijk voor haar samenstelling. In de verordening is bepaald dat de WMO Adviesraad bestaat uit 13 leden. De wijze van benoeming, de functies binnen de WMO Adviesraad en de werkwijze van de WMO Adviesraad worden geregeld in het Huishoudelijk Reglement.

5.3 Burgerparticipatie

In Ridderkerk zijn meerdere vormen waarop de participatie van burgers is georganiseerd. Elke wijk heeft zijn wijkoverleg, waarin wijkbewoners met instellingen, scholen, politie, gemeenteambtenaren en de wethouder actuele ontwikkelingen en thema's bespreken die voor de betreffende wijk van belang zijn. Per wijk is een wethouder aangewezen, die deze wijk als specifiek aandachtsgebied heeft.

5.4 Maatschappelijk middenveld en particulier initiatief

Bij de uitvoering van de WMO is een groot deel van het maatschappelijk middenveld betrokken. Immers, de wet strekt zich over een zeer breed terrein uit, een terrein waarop van oudsher een belangrijke rol is weggelegd voor maatschappelijke instellingen.

Een ontwikkeling van meer recente datum is dat ook het particulier initiatief zich in de sectoren waarop de WMO betrekking heeft meer en meer manifesteert. Dit gaat niet altijd vanzelf en brengt het risico met zich mee dat de het leveren van dienstverlening met een menselijke maat wordt ingehaald door zakelijke belangen. De gemeente rekent het tot haar taak in deze ontwikkeling een goede balans te vinden. Dit aspect speelt onder andere een rol bij het aanbieden van hulp bij het huishouden.

De maatschappelijke partners, zowel gesubsidieerde instellingen als particuliere organisaties, worden actief bij het beleidsproces rond de WMO betrokken. Zij hebben een bijdrage geleverd aan de WMO conferentie, maar worden ook betrokken bij de verdere beleidsontwikkeling en de uitvoering van het beleid. Het streven is om, naar analogie van het overleg met de vragers, een overleg met aanbieders van WMO-producten en diensten op te zetten. Hierover wordt gesproken met het Sociaal Platform. In 2008 moet duidelijk zijn hoe het aanbiedersplatform er uitziet, uitgangspunt zijn de "Spelregels Participatie" van de gemeente Ridderkerk.

5.5 De participatie ten aanzien van het beleidsplan WMO

In het voorjaar van 2007 is een werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de Stichting Welzijn Ouderen Ridderkerk, de Stichting Ridderkerk Sport, de stichting Dynamiek, Woonvisie en de gemeente begonnen met de voorbereidingen voor dit beleidsplan. Er zijn doelstellingen geformuleerd voor de prestatievelden en het reeds bestaande aanbod is in kaart gebracht. De werkgroep heeft andere partners gevraagd om input te leveren op de doelstellingen en het aanbod. In gezamenlijkheid is daarmee een inventarisatie ontstaan van datgene wat er in Ridderkerk al bestond aan aanbod op de prestatievelden.

Op 11 juli 2007 heeft een conferentie over de WMO plaatsgevonden. Op deze conferentie hebben vele betrokken partners een bijdrage geleverd aan de invulling van het beleid ten aanzien van de 9 prestatievelden van de WMO. Op basis van de input van bovengenoemde werkgroep en de partners zijn per prestatieveld de doelen geformuleerd, werden kansen gesignaleerd en zijn ideeën geopperd om de doelen te verwezenlijken. Deze zijn in de voorgaande hoofdstukken aan de orde gekomen.

Het WMO Beleidsplan is aan de WMO Adviesraad en organisaties in het veld, die bij de uitvoering betrokken zijn, ter advisering voorgelegd.

Wanneer	Actie	Partner
2008 2008 e.v.	<ul style="list-style-type: none"> • Vormgeven aanbiedersplatform WMO • het organiseren van een jaarlijkse WMO conferentie voor tenminste de komende vier jaar. Met als doel: <ul style="list-style-type: none"> - het waarborgen/stimuleren van de participatie en de integraliteit met alle participanten waaronder raadsleden, - het in samenspraak evalueren van het WMO beleid in het afgelopen jaar, - en het leveren van informatie voor het opstellen van de actieplannen voor het komende jaar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente, deelnemers Sociaal Platform, SRS, Bibliotheek, thuiszorgorganisaties etc. • Gemeente

6. Klanttevredenheid en de WMO

6.1 *Waarom tevredenheid meten?*

De WMO gaat uit van horizontale verantwoording over de prestaties ten aanzien van beleid en uitvoering van de WMO door het college aan gemeenteraad en burgers. Horizontale verantwoording legt de eindverantwoordelijkheid voor het WMO-beleid bij de gemeenteraad.

De beleidskeuzes worden op lokaal niveau gemaakt en daarom vindt de verantwoording niet verticaal plaats (van gemeente naar Rijk) maar horizontaal (van gemeente naar burger).

Gemeenteraad en burgers hebben informatie nodig voor een goed oordeel over de uitvoering van de WMO in hun gemeente. Daarom bepaalt artikel 9 van de WMO dat de gemeente jaarlijks een rapport moet publiceren met de uitkomsten van een onderzoek naar klanttevredenheid en met prestatiegegevens over het voorgaande kalenderjaar. Daarnaast moeten gemeenten deze gegevens aan het ministerie van VWS sturen, zodat VWS in een rapport gemeenten onderling met elkaar kan vergelijken.

Klanten kunnen met hun deelname aan het tevredenheidsonderzoek een oordeel geven over de uitvoering van de WMO in hun gemeente. Deze uitkomsten vormen – in het verlengde daarvan – de kapstok voor overleg tussen gemeente, WMO Adviesraad, instellingen en andere betrokkenen (zie ook artikel 11 en 12 van de WMO). Dit overleg zorgt voor de afstemming tussen alle betrokkenen om de uitvoering van de WMO (verder) te verbeteren.

6.2 *De wet over klanttevredenheid*

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het *jaarlijks publiceren* van het onderzoek naar klanttevredenheid over de uitvoering van de WMO. Het gaat daarbij om de tevredenheid van vragers van *maatschappelijke ondersteuning*. Dit zijn alle mensen die zich individueel of collectief bij de gemeente of een instelling melden met een vraag naar maatschappelijke ondersteuning, en alle mensen die ongevraagd een vorm van maatschappelijke ondersteuning ontvangen.

Tevredenheid

Tevredenheid houdt in: de wijze waarop verwachtingen wel of niet uitkomen naar aanleiding van concrete ervaringen. Het gaat om de *uitvoering van de wet*. Dat slaat op: inspraak over uitvoering van de WMO, het aanbod van WMO-diensten en producten, het proces van dienstverlening en het resultaat van de diensten. Nadrukkelijk is het ook de bedoeling om mensen te bevragen die een bepaalde voorziening niet hebben gekregen. Dit is van belang om te weten te komen hoe mensen de besluitvorming, die aan de afwijzing ten grondslag lag, hebben ervaren.

Bij ministeriële regeling wordt aangewezen over welke gegevens over de prestaties van gemeenten op het gebied van maatschappelijke ondersteuning betreffende het voorgaande kalenderjaar moet worden gerapporteerd. Het ministerie van VWS helpt gemeenten om de gevraagde gegevens te verzamelen en aan te leveren door een vragenlijst met prestatiegegevens te maken. De prestatiegegevens van de gemeente en de tevredenheid van klanten zijn onderdelen van de horizontale verantwoording over de uitvoering van de WMO.

Artikel 9 van de WMO regelt ook dat de prestatiegegevens van gemeenten en de gegevens over klanttevredenheid in een publicatie komen te staan waardoor de gegevens van gemeenten over de uitvoering van de WMO met elkaar te vergelijken zijn. Het ministerie van VWS is verantwoordelijk voor deze jaarlijkse publicatie. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het aanleveren van de gegevens. Gemeenten moeten, voor een goede vergelijking tussen gemeenten onderling, de tevredenheid bij voorkeur op dezelfde manier meten. Hiervoor is door het ministerie van VWS een model ontwikkeld.

6.3 *Relatie met andere onderzoeksgegevens*

Klanttevredenheid is niet het enige onderwerp waarvoor dient te worden gerapporteerd. Naast de verplichtingen die voortvloeien uit artikel 9 van de WMO, worden ook andere onderzoeksgegevens verzameld. Daarbij gaat het om aantallen klanten, verstreekte voorzieningen ontplooiende activiteiten en financiële gegevens.

In opdracht van VWS en de VNG is een prestatievergelijking (benchmark WMO) ontwikkeld waarmee gemeenten zich onderling kunnen vergelijken. Deze benchmark gaat verder dan de intergemeentelijke vergelijking die VWS maakt van de verplichte prestatiegegevens. Deze benchmark wordt door het SGBO uitgevoerd, de gemeente Ridderkerk doet aan deze benchmark mee.

Ook aanbieders van zorg en welzijn brengen de tevredenheid van hun klanten in kaart. Deze onderzoeksgegevens leveren relevante informatie op maar zijn voor de WMO niet wettelijk verplicht. Deze onderzoeken beslaan enerzijds niet de gehele breedte van de WMO, en zijn daarmee beperkter dan de vragenlijsten uit het model van VWS, anderzijds bieden deze onderzoeken vaak wel een dieper inzicht dan de (algemenere) vragenlijsten van dit model.

6.4 Klanttevredenheid in Ridderkerk

In Ridderkerk wordt de klanttevredenheid gemeten met behulp van het jaarlijkse onderzoek van het SGBO. Het SGBO heeft de afgelopen jaren reeds de tevredenheid van de klanten ten aanzien van de door de gemeente verstrekte voorzieningen en hulpmiddelen gemeten en zal vanaf 2007 ook de klanttevredenheid ten aanzien van het verstrekken van huishoudelijke hulp meten.

Met de gesubsidieerde instellingen in Ridderkerk zal de gemeente afspraken maken over de wijze waarop zij de tevredenheid gaan meten van de mensen die aan hun activiteiten deelnemen. In 2008 zal de klanttevredenheid in elk geval gemeten worden bij de gemeente, SWOR, SRS, Dynamiek, Bibliotheek en de thuiszorgorganisaties

In de toekomst zal een positieve score ten aanzien van klanttevredenheid een voorwaarde zijn om voor samenwerking met de gemeente in aanmerking te komen. Het beleid ter zake zal nog verder worden uitgewerkt.

Wanneer	Actie	Partner
2008	Metten klanttevredenheid	Gemeente, SWOR, SRS, Dynamiek, Bibliotheek, thuiszorgorganisaties
2008	Formuleren beleid klanttevredenheid	Gemeente Ridderkerk Diverse partners

7. WMO financiën

7.1 Beleidsontwikkeling en planning activiteiten

Deze Beleidsnota WMO bevat het beleidskader voor de beleidsontwikkeling in de periode 2008-2011. De nota zal in 2011 worden geëvalueerd. Dan zal ook, conform artikel 9 van de WMO, een nieuwe beleidsnota worden opgesteld en door de Raad worden vastgesteld.

In deze nota worden ook een aantal acties benoemd. Voor de planning is een onderscheid gemaakt tussen uitvoering in het komende jaar (2008) en uitvoering in de navolgende jaren (2009 ev.). Jaarlijks zal een actieplan WMO worden opgesteld, waarin de acties op dezelfde wijze worden benoemd. Dit actieplan wordt door het college vastgesteld en zal bij de gemeentebegroting aan de Raad worden aangeboden.

7.2 Verantwoording

Vanaf 2008 krijgt de gemeente het WMO- budget als "lump-sum" budget ter beschikking. Dat betekent dat de gemeente zelf kan bepalen hoe zij het geld over de diverse prestatievelen van de WMO verdeelt. Het budget wordt via het gemeentefonds uitgekeerd en behoeft niet te worden afgerekend. Tekorten komen derhalve te laste van de gemeentebegroting, overschotten komen ten gunste van de gemeentebegroting.

Gezien het feit dat de WMO uitgaat van horizontale verantwoording aan de gemeenteraad, is er voor gekozen om voor die verantwoording aan te sluiten bij de gebruikelijke P&C-cyclus. Het WMO-budget is opgenomen in de programmabegroting 2008-2011. Budgettaire ontwikkelingen zullen via de programmamonitor worden gemeld en de verantwoording vindt plaats via de gemeenterekening.

Verantwoording over de verschillende onderdelen:

Voor wat betreft de verantwoording over de hulp bij het huishouden, zal bij iedere programmamonitor – en in het geval van het tevredenheidsonderzoek eenmaal per jaar - als volgt worden gerapporteerd:

- aantal aanvragen enkelvoudige huishoudelijke verzorging + hoeveelheid zorg
- aantal aanvragen meervoudige huishoudelijke verzorging
- aantal afwijzingen
- aantal pgb's bij enkelvoudige HV
- aantal enkelvoudige HV als zorg in natura
- tevredenheid cliënten
- trendrapportage (verwachte aantal aanvragen voor de rest van het jaar)

Voor wat betreft de verantwoording over de subsidieregelingen, deze zullen in juli een tussenrapportage en in april (na afloop van het subsidiejaar) een eindrapportage over de uitvoering inleveren. Per project is daarbij afgesproken waarover de rapportage dient te gaan. Deze rapportage is gelijk aan de rapportage die de organisaties voorheen bij het zorgkantoor dienden in te leveren.

Zoals in hoofdstuk 6 reed is gemeld zal aan het ministerie via de benchmark en een aanvullende vragenlijst informatie worden verstrekt.

7.3 Het WMO budget

Voor de uitvoering van de WMO krijgt de gemeente een budget van het Rijk, op basis van een objectief verdeelmodel. Dat betekent dat het budget dat de gemeente ontvangt, is gebaseerd op een aantal verdeelmaatstaven.

In het WMO-budget zijn de volgende subsidiestromen opgenomen:

1. Hulp bij het huishouden
2. Hulp bij het huishouden persoonsgebonden budget
3. Diensten bij wonen met zorg (DWZ)
4. Coördinatie Vrijwillige Thuiszorg en Mantelzorg (CVTM)
5. Vorming, training en advies (VTA)
6. Collectieve GGZ-preventie
7. Uitvoeringsbudget

In onderstaande tabel is de verdeling van het WMO-budget voor 2008 weergegeven.

Onderdeel (incl. gecontracteerde partijen)	Verwachte uitgaven
1) Hulp bij het huishouden (ZIN en PGB) Leverende organisaties: Inis Thuiszorg Zorgcentrum de Riederborgh Evean Stichting Opmaat	< € 3.903.000
2) CIZ: indicatiestelling meervoudige of complexe zorgvragen (per afname).	NNB
TOTAAL 1) & 2)	€ 3.903.000
3) Subsidies: <i>Bestaand</i> Zorgcentrum De Riederborgh / sociale alarmering De Stroom Opmaat Groep/ project 'Toch Thuis' Context Centrum voor GGZ Preventie/ diverse projecten Gehandicapten Raad Ridderkerk <i>Nieuw</i> SWOR: Steunpunt Mantelzorg incl, formatieuitbreiding Ondersteuning vrijwilligersorganisaties Mantelzorg	€ 30.000 € 110.000 € 50.000 € 8.500 € 75.000 € 25.000
TOTAAL 3)	€ 298.500
4) Projecten: <i>Nieuw:</i> Communicatie / vegroten naamsbekendheid De Wijzerplaats Informeel Zorg Project regionale mantelzorgondersteuning Aanpak laaggeletterdheid Coördinatie Lokaal Zorgnetwerk Ondersteunende activering ouderen Opvang verslaafden etc. (niet basistaken GGD)	€ 10.000 € 40.000 € 5.000 € 10.000 € 40.000 € 50.000 € 50.000
TOTAAL 4)	€ 205.000
5) Uitvoeringsbudget WMO Formatie Wijzerplaats	€ 141.000,=
TOTAAL 5)	€ 141.000,=
TOTAAL	€ 4.547.500,=

Bij deze begroting past een kanttekening. De uitgaven voor de Huishoudelijke Hulp in 2008 zijn afhankelijk van de te verwachten groei van het aantal klanten en de uitkomsten van de herindicatie van die klanten waarvan de indicatie na 1 januari 2008 verloopt.

Gelet op de onzekere financiële ontwikkelingen betreffende de Huishoudelijke Hulp is geen beleidswijziging ten aanzien van de eigen bijdrage voorgesteld. Concreet betekent dit dat voor de inkomensgroepen tot 150% van het wettelijk minimumloon de wettelijk verplichte eigen bijdrage wordt gevraagd, voor de inkomensgroepen boven deze grens wordt een inkomensafhankelijke bijdrage berekend. Voor de inkomensgroepen die onder het minimabeleid vallen geldt dat voor de verplichte eigen bijdrage bijzondere bijstand kan worden verstrekt.

Ook de ontwikkeling van de financiële situatie inzake de WMO na 2008 is onzeker, aangezien een nieuwe aanbesteding van de Huishoudelijke Hulp in 2008 zeer waarschijnlijk tot hogere tarieven vanaf 2009 zal gaan leiden.